

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Polityki
Społecznej
i Rodziny**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
(NR 23)
z dnia 4 listopada 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Rodziny – podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi (nr 23)

4 listopada 2025 r.

Podkomisja stała do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi, obradująca pod przewodnictwem posła **Tadeusza Tomaszewskiego (Lewica)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- informacja na temat planowanych konkursów przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na rok 2026;
- informacja na temat mechanizmów przekazywania 1,5% podatku dochodowego na cele społeczne oraz ich znaczenia dla działalności organizacji pozarządowych w Polsce wraz z informacją o środkach przekazanych organizacjom pożytku publicznego w ramach mechanizmu 1,5% w 2024 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Łukasz Jachimowicz** dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów wraz ze współpracownikiem, **Violetta Błaż** naczelnik wydziału w Departamencie Poboru Podatków Ministerstwa Finansów, **Marek Sobiecki** radca w Departamencie Dialogu Społecznego Ministerstwa Zdrowia, **Stefan Kołucki** kierownik Biura Programów Horyzontalnych Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego wraz ze współpracownikiem, **Piotr Frączak** specjalista ds. monitoringu prawa w Biurze Reprezentacji i Partycypacji Społecznej Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych, **Jerzy Piórkarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej, **Kamil Rybikowski** przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego, **Hubert Taładaj** przedstawiciel Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych, **Katarzyna Skoczylas** członkini zarządu Fundacji Rodzić po Ludzku oraz **Cecylia Jakubczak** dyrektorka komunikacji Fundacji „W Stronę Dialogu”.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Dariusz Lipski** i **Aleksandra Sobarnia** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł **Tadeusz Tomaszewski (Lewica)**:

Panie i panowie, otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Na początku przepraszam za spóźnienie, ale byłem na wydarzeniu pod tytułem: prezentacja kolekcji olimpijskiej na igrzyska zimowe Milano 2026.

W porządku dziennym mamy informacje na temat konkursów planowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na rok 2026 i w drugim punkcie mechanizm 1,5% – funkcjonowanie mechanizmu oraz informacje o środkach przekazanych w ramach tego mechanizmu za rok 2024.

Witam serdecznie państwa. Witam uprzejmie pana Łukasza Jachimowicza, dyrektora Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Jest również pan Piotr Barbucha, zastępca dyrektora Departamentu Ekonomii Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – witam uprzejmie. Jest pan Piotr Kontkiewicz, naczelnik Wydziału Procedur Kontrolnych w Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego KPRM – witam serdecznie. Cieszę się, że po wielu latach ponownie w sektorze – przez wiele lat razem pracowaliśmy nad ustawą o pożytku publicznym i o wolontariacie. Witam serdecznie naczelnika wydziału w Departamencie Poboru Podatków w Ministerstwie Finansów panią Violetę Błaż – witam uprzejmie. Witam panią Ewę Kalbarczyk, zastępczynię dyrektora Narodowego Instytutu Wolności i osoby towarzyszące. Jest z nami również pan Marek Sobiecki, radca w Departamencie Dialogu Społecznego Ministerstwa Zdrowia. Witam serdecznie również stronę społeczną.

Szanowni państwo, przystępujemy do realizacji porządku dziennego w pierwszym punkcie. Uprzejmie proszę dyrektora czy zastępcę dyrektora Narodowego Instytutu Wolności o przedstawienie informacji. Kto z państwa jest upoważniony? Bardzo proszę.

Kierownik Biura Programów Horyzontalnych Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego Stefan Kołucki:

Dzień dobry państwu. Stefan Kołucki, kierownik Biura Programów Horyzontalnych w Narodowym Instytucie Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

W Narodowym Instytucie Wolności przygotowujemy się do realizacji konkursów w edycji 2026 rządowych programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Na tę chwilę przygotowujemy ogłoszenie konkursów w pięciu programach – w dwóch programach horyzontalnych i trzech programach tematycznych. W zeszłym tygodniu rada Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego zatwierdziła projekty regulaminów w tych konkursach i obecnie przygotowujemy się do ogłoszenia konkursów, przygotowania generatora ofert i wniosków, tak żeby móc w najbliższych dniach już ogłosić nabory w konkursach i żeby organizacje pozarządowe miały możliwość zapoznania się z dokumentacją przed rozpoczęciem naboru. W dniu wczorajszym regulaminy już zostały opublikowane na stronie. Tak że już organizacje mogą poznać zasady konkursów, mogą przygotowywać też swoje oferty, tak żeby w dniu rozpoczęcia naboru mogły już spokojnie wprowadzać swoje pomysły czy swoje oferty do generatora ofert.

O jakich programach, o jakich konkursach mówimy? Konkurs w ramach „Rządowego programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030” w edycji 2026. W ramach tego programu organizacje mogą otrzymać dotacje na realizację projektów społecznych, których celem jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. W ramach programu NOWEFIO mamy cztery priorytety merytoryczne, natomiast konkurs ogłaszamy w trzech priorytetach, dlatego że w priorytecie 1, dotyczącym małych inicjatyw, w roku 2024 zostali wybrani operatorzy regionalni, którzy ogłaszają konkursy na mikrogranty w każdym z województw. To jest priorytet adresowany do najmłodszych organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, gdzie u operatorów regionalnych mogą aplikować o środki w ramach programu. Konkursy zostaną ogłoszone przez operatorów na początku przyszłego roku, w związku z czym młode organizacje, grupy nieformalne mogą aplikować o mikrogranty na początku przyszłego roku.

Natomiast w tym momencie będziemy ruszali z naborami w priorytecie 2, 3 i 4. Priorytet 2 dotyczy działalności organizacji na rzecz dobra wspólnego. To jest bardzo szeroki priorytet, gdzie można uzyskać dotacje na działania związane ze zwiększaniem aktywności i samoorganizacji obywatelskiej, na działania związane ze zwiększeniem zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. W ramach tego priorytetu można uzyskać dotacje w ramach tak naprawdę każdej sfery pożytku publicznego, w związku z czym jest to najszerszy priorytet w ramach największego programu realizowanego przez Narodowy Instytut Wolności.

Priorytet 3, czyli organizacje obywatelskie w życiu publicznym, to jest już priorytet bardziej specjalistyczny. W ramach tego priorytetu organizacje mogą aplikować o dotacje na projekty dotyczące wprost partycypacji publicznej, czyli uczestnictwa w procesach decyzyjnych obywateli, organizacji, włączania obywateli w procesy decyzyjne. W związku z czym tematyka tego priorytetu jest już bardziej szczegółowa i zawężona.

Jest także priorytet 4, który dotyczy projektów systemowych, czyli realizowanych na terenie co najmniej jednego województwa. To już muszą być projekty systemowe trzyletnie, takie, które mają za zadanie wprowadzić zmiany albo wypracować jakieś standardy rozwiązania, tak żeby można było je później multiplikować czy wprowadzać w życie.

Na program przeznaczone jest corocznie 80 mln zł, natomiast z racji tego, że jest możliwość ubiegania się o środki na projekty roczne, dwuletnie i trzyletnie, ta alokacja na ten rok jest obniżona oczywiście o zobowiązania z lat ubiegłych. Granty od 100 tys. Minimalna kwota dotacji to jest 100 tys., maksymalna – 300 tys. Cechą szczególną programu NOWEFIO jest to, że jest to program na projekty społeczne.

Kolejnym programem jest „Rządowy program rozwoju organizacji obywatelskich na lata 2018–2030”, PROO. Teraz będziemy ogłaszali konkurs w dwóch priorytetach. W priorytecie 1a, czyli dotacje na wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego organizacji pozarządowych. W odróżnieniu od programu NOWEFIO nie są to dotacje dla organizacji na projekty społeczne, ale na rozwój instytucjonalny tych organizacji. Czyli organizacje mogą ubiegać się

o środki, żeby rozwinąć swój potencjał, wzmocnić swoje zasoby, tak żeby dążyć do samodzielności. Aby dostosować program do różnego rodzaju organizacji pozarządowych, wydzieliliśmy tam trzy ścieżki. Ścieżka dla organizacji najmłodszych, o najniższym przychodzie – od 30 tys. do 50 tys. zł dotacji, ścieżka druga – od 150 tys. do 300 tys. zł i ścieżka trzecia – od 300 tys. do 500 tys. zł. Tutaj oczywiście wysokość dotacji jest uzależniona od daty rejestracji organizacji i od przychodu organizacji z zeszłych lat, tak żeby organizacje aplikowały o adekwatne w stosunku do swojego potencjału dotacje.

Ogłaszamy też teraz konkurs w priorytecie 1b – dotacje na wkład własny w projektach międzynarodowych, gdzie organizacje mogą ubiegać się o dotacje właśnie na sfinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach międzynarodowych. Tutaj też zaznaczę, że w priorytecie 1b jest to konkurs ciągły, czyli nabór trwa ciągle do wyczerpania środków. Póki nie zostaną wyczerpane środki w ramach konkursu, organizacje mogą składać wnioski. Wynika to ze specyfiki tego priorytetu – konkursy na projekty międzynarodowe są ogłaszane w różnych okresach w roku, dlatego taki jest sposób procedowania tego konkursu. W zeszłym roku już realizowaliśmy ten konkurs w trybie ciągłym i środki wyczerpały się około lipca, sierpnia, w związku z czym nie jest tak, że po ogłoszeniu konkursu od razu go zamykamy, tylko faktycznie organizacje aplikują zgodnie z potrzebami.

Ogłosimy też konkurs w ramach priorytetu 5, natomiast nabór ruszy dopiero w styczniu przyszłego roku, ponieważ priorytet 5 to są takie mikrodotacje do 20 tys. dla organizacji – wsparcie doraźne na pokrycie kosztów wystąpienia niespodziewanych wydarzeń, czyli na przykład organizacji zdarzy się jakaś sytuacja kryzysowa, niespodziewana. Bardzo często są to sytuacje wynikające z czynników atmosferycznych, gdzie organizacja potrzebuje szybko zareagować, potrzebuje szybkiego wsparcia i w ciągu około dwóch tygodni od złożenia wniosku udaje się taką umowę podpisać i przekazać dotacje do 20 tys. Ale jest to konkurs na przyszły rok, więc nabór też rozpocznie się w przyszłym roku.

Kolejne programy to są już programy tematyczne. Pierwszy z nich to jest „Rządowy program wspierania rozwoju uniwersytetów ludowych na lata 2020–2030”. Tutaj ogłaszamy konkurs w dwóch priorytetach. W priorytecie 1 dotyczy on wsparcia instytucjonalnego już istniejących uniwersytetów ludowych, które działają w zakresie edukacji dorosłych w formie grundtvigiańskich uniwersytetów ludowych. Priorytet 1 dotyczy dotacji na rozwój instytucjonalny i prowadzenie działalności przez istniejące już uniwersytety ludowe. Ogłaszamy też konkurs w priorytecie 3, gdzie już istniejące uniwersytety ludowe mogą aplikować o środki na wspieranie sieci i porozumień uniwersytetów ludowych, upowszechnianie edukacji. Czyli program uniwersytetów ludowych adresujemy do już istniejących uniwersytetów ludowych. Jest też priorytet 2, którego na tę chwilę nie ogłaszamy. Dotyczy on tworzenia nowych uniwersytetów ludowych, ale w tym momencie jeszcze pracujemy nad konkursami czy zmianami w ramach priorytetu 2.

Drugim z programów tematycznych, który w najbliższych dniach będzie ogłoszony, a którego regulamin jest już umieszczony na stronie, jest „Rządowy program wspierania rozwoju organizacji poradniczych”. Jego celem jest wspieranie organizacji działających w obszarze udzielania poradnictwa prawnego, obywatelskiego przez organizacje poradnicze. Tutaj ogłaszamy konkurs w priorytecie 1, 2 i 3. Priorytet 1 dotyczy właśnie rozwoju instytucjonalnego tego typu organizacji, czyli na wzmocnienie ich potencjału. Priorytet 2 dotyczy pozyskania środków na prowadzenie działalności, czyli udzielanie usług poradniczych. Priorytet 3 dotyczy działań edukacyjnych związanych z upowszechnianiem wiedzy, z podnoszeniem jakości usług poradniczych, wymianą doświadczeń pomiędzy tego typu organizacjami.

I ostatni z programów tematycznych, który teraz będziemy ogłaszali – „Rządowy program Fundusz Młodzieżowy na lata 2022–2033”. Jest to program tematyczny skierowany do organizacji działających z młodzieżą, organizacji młodzieżowych, którego celem jest zwiększenie zaangażowania młodzieży i organizacji młodzieżowych w życie publiczne. W ramach tego programu – z budżetem ok. 12 mln na rok 2026 – planujemy ogłoszenie konkursu na działania związane ze zwiększeniem zaangażowania organizacji młodzieżowych w życiu publicznym w różnych aspektach, czyli edukacji obywatelskiej młodzieży, solidarności międzypokoleniowej, także analizowania i prowadzenia badań w zakresie sytuacji młodzieży, a także – w ramach priorytetu 3 – wsparcia kompetencji organizacji młodzieżowych, czyli znowu dotacje na rozwój instytucjonalny tego typu organizacji.

W najbliższych dniach ogłosimy więc konkursy, planujemy być może jeszcze w tym tygodniu rozpocząć nabór już w pierwszych programach tematycznych. Wraz z ogłoszeniem konkursów

zaplanowaliśmy też cykl działań informacyjnych i edukacyjnych. W każdym tygodniu naboru planujemy przeprowadzić dla każdego programu webinarium, które zostanie nagrane i umieszczone na kanale instytutu, tak żeby każdy mógł do niego wrócić. Potem, w trakcie naboru, co tydzień planujemy także na żywo Q&A z pytaniami od organizacji, żeby organizacje mogły na bieżąco uzyskać od nas odpowiedzi i wsparcie w aplikowaniu do konkursu. Nabór ustawowo będzie trwał co najmniej 21 dni. Oczywiście to zależy, którego dnia ogłosimy, ale na pewno nie będzie to krócej niż 21 dni, a zapewne będzie to kilka dni dłużej, żeby faktycznie dać organizacjom możliwość złożenia jak najlepszych jakościowo ofert i wniosków. Rozstrzygnięcie konkursów planowane jest wiosną przyszłego roku. Ocena formalna w grudniu, styczniu, a w lutym ocena merytoryczna i pewnie na początku marca uda się konkursy rozstrzygnąć.

Jeżeli byłyby jakieś pytania, to postaram się na nie odpowiedzieć. Dziękuję państwu.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Rozpoczynamy w takim razie turę pytań i odpowiedzi. Pani przewodnicząca poseł Maja Nowak.

Poseł Maja Ewa Nowak (Polska2050):

Dzień dobry.

Chciałabym pana dopytać przede wszystkim, czy macie przygotowane jakieś materiały na ten temat, może jakiś skrócony one-pager na temat tych konkursów i czy moglibyśmy go otrzymać drogą mejlową.

Kierownik biura NIW-CRSO Stefan Kołucki:

Szanowna pani przewodnicząca, tak, oczywiście mamy już przygotowane m.in. prezentacje na temat poszczególnych edycji konkursów, mamy też skróty z regulaminów. Głównie robimy to z myślą o organizacjach, dla których dokument formalny, jakim jest regulamin, często jest dokumentem trudnym do przebrnięcia na jeden raz przed złożeniem oferty. Dlatego też staramy się, żeby te materiały edukacyjne czy konkursowe były jak najbardziej czytelne dla organizacji. Więc jak najbardziej takie materiały prześlemy.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Prosimy o przesłanie ich na sekretariat Komisji. My jako posłowie chcemy też być dobrymi posłańcami w tej sprawie, przekazując informacje.

Bardzo proszę, uprzejmie proszę.

Przedstawiciel Związku Rzemiosła Polskiego Kamil Rybikowski:

Dzień dobry, Kamil Rybikowski, Związek Rzemiosła Polskiego.

Chciałbym zapytać przedstawicieli Narodowego Instytutu Wolności o program „Polski inkubator rzemiosła”. Skądinąd wiemy, jakie są problemy, że tam brakuje środków i ten program na tę chwilę jest, powiedzmy, w stanie zawieszenia. Ale chciałbym usłyszeć, jak to wygląda właśnie od strony Narodowego Instytutu Wolności, zwłaszcza chciałbym zadać pytanie – bo temat ten bardzo dotyka środowisko rzemieślnicze – czy Narodowy Instytut Wolności jest w dalszym ciągu chętny oraz gotowy na to, żeby ten program kontynuować w ramach właśnie Narodowego Instytutu Wolności.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Jeśli można, chciałbym dopytać jeszcze też o dwie sprawy. Mianowicie mówił pan, że na funkcjonowanie uniwersytetów ludowych ten pierwszy program zostaje uruchomiony, natomiast odłożona została kwestia nowych uniwersytetów. Jeśli pamięć mnie nie myli, kiedy prezentowano projekt budżetu państwa w Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, zauważyłem znacząco mniej pieniędzy na ten cel. Pan, prezentując poszczególne programy, o tym nie mówił, a w ogłoszeniu zawsze jest informacja, ile było w ubiegłym roku, ile na dany rok. Gdyby można było prosić o komentarz w tej sprawie. Czy jest szansa, że w ciągu roku uda się tutaj zwiększyć środki?

Druga rzecz. Priorytet realizowany obecnie, w drugim półroczu, sztandarowy nowy program „Moc małych społeczności”. Cisza na przyszły rok. Co prawda pani minister mówiła o tym, odpowiadając mi na pytanie w Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, że w trakcie prac pojawił się lub pojawi się wniosek o zwiększenie budżetu o kwotę 50 mln zł. I jest nadzieja, że będziemy go kontynuować. Martwi mnie to, że tak sztandarowy program, który z założenia miał być programem wieloletnim z wyjścia rządowego, nie miał wskazania środków finansowych.

Mam nadzieję, że wspólnymi siłami doprowadzimy do tego w parlamencie, żeby te środki się pojawiły. Bo cały wysiłek, który państwo włożyliście, również strona społeczna, stoi pod znakiem zapytania. Mógłbym prosić może o komentarz w tej sprawie pana dyrektora, który bardziej odpowiada za sferę polityczną? Uprzejmie proszę.

Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Łukasz Jachimowicz:

Jasne. Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, szanowni państwo, może tak troszeczkę od tyłu. Jeżeli chodzi o sytuację wynikającą z aktualnych szans na wprowadzenie MMS, w dniu jutrzejszym jest Komisja Finansów Publicznych, na której będzie sprawozdanie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, gdzie trzy tygodnie temu została złożona poprawka poselska w formie nowego wpisu, nowej pozycji w części 83 budżetu państwa. Liczymy, że ta poprawka znajdzie uznanie państwa posłów i ten program będzie kontynuowany. Jeżeli tylko będziemy mieli potwierdzenie w ustawie budżetowej, że to finansowanie jest, możemy rozpocząć dalsze procedowanie programu. Program został przekazany już jakiś czas temu do wpisu do wykazu na Zespole ds. Programowania Prac Rządu. Na razie zostało to wstrzymane przez ministra finansów z uwagi na to, że po prostu nie mogliśmy wskazać środków, z czego ten program będzie finansowany.

Panie przewodniczący, wracając jeszcze do kwestii, że w chwili obecnej jest to nasz sztandarowy program, który bardzo mocno promujemy i staramy się rozwijać, udało nam się też wpisać to jako priorytet rządu i pani minister Porowska także jest już po rozmowie. Odbývają się takie cykliczne rozmowy pana ministra Berka, który jest przewodniczącym Komitetu Stałego Rady Ministrów. Również pani minister Porowska zdążyła już porozmawiać z panem ministrem Berkiem, jak to będzie wyglądało. I cały czas rząd podtrzymuje to, co zostało przyjęte na Radzie Ministrów, że jest to jedna z części tego priorytetu, który ma być realizowany. Mijemy więc nadzieję, że uda się dojść do porozumienia z Ministerstwem Finansów i te środki, które są nad wyraz potrzebne oraz – jak pokazuje aktualne doświadczenie – bardzo skuteczne i, można powiedzieć, efektywnie i efektownie wykorzystywane... To, jeżeli chodzi o „Moc małych społeczności”, którą też w domyśle planujemy stworzyć już jako program wieloletni. Przy zapewnieniu tego finansowania na poziomie 50 mln zł będziemy musieli również znowelizować ustawę o Narodowym Instytucie Wolności w art. 46, dotyczącym limitów wydatków środków budżetowych. Ale miejmy nadzieję, że ta nowelizacja będzie już na kolejne dziesięć lat, nie tak jak w przypadku tegorocznej nowelizacji, gdzie jest ona tak naprawdę tylko punktowa. Ustawa znowelizowana na dziesięć lat będzie też dużą podstawą do tego, żeby program był realizowany już przez te najbliższe dziesięć lat.

Co do uniwersytetów ludowych – ta sprawa też jest powiązana z pytaniem, na które pozwolę sobie odpowiedzieć, dotyczącym „Polskiego inkubatora rzemiosła”. W trakcie prac na etapie rządowym dotyczącym projektowania budżetu państwa minister finansów wskazał dość ograniczone limity wydatków – dokładnie o 10% w stosunku do tego, co jest realizowane w tym roku. To był limit wydatków ogólny na Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, gdzie jednym z podmiotów nadzorowanych jest oczywiście Narodowy Instytut Wolności i programy realizowane przez instytut. Tym samym niestety, ale musieliśmy podjąć decyzję, aby część z tych wydatków ograniczyć. Te wydatki zostały ograniczone m.in. właśnie na „Polski inkubator rzemiosła”, na uniwersytety ludowe, ale również w części na „Korpus solidarności”. Żeby państwu uzmysłowić, jest to kwota niecałych 24 mln zł, czyli te 10%, o które musieliśmy niestety zmniejszyć to wydatkowanie. W chwili obecnej pani minister Porowska cały czas podejmuje starania, aby te programy były kontynuowane.

I odpowiadając na pana pytanie – absolutnie uchwała Rady Ministrów jest w mocy, jest w życiu. Pozostaje do rozstrzygnięcia kwestia, czy te środki zostaną zabezpieczone – i oczywiście w przypadku, gdy te środki będą zabezpieczone, ten konkurs zostanie rozpisany. Z pomocy technicznej na ten rok jesteśmy gotowi rozpocząć to w każdej chwili. Pomoc techniczna na ten rok – mamy środki, możemy rozpoczynać. Pozostaje tylko kwestia rozmów już na poziomie kierownictwa KPRM i Ministerstwa Finansów, ale sądzę też, że aktualnie prac poselskich, aby te środki starać się zabezpieczyć.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Diękuję uprzejmie.

Nie dostrzegam więcej pytań, więc pierwszy punkt wyczerpaliśmy.

Przechodzimy do drugiego punktu. Informacja na temat mechanizmu przekazywania 1,5% podatku dochodowego na cele społeczne oraz ich znaczenie dla działalności organizacji

pozarządowych w Polsce wraz z informacją o środkach przekazanych OPP w ramach mechanizmu w 2024 r. – referuje przedstawiciel Ministerstwa Finansów. Zapraszam.

Naczelnik wydziału w Departamencie Poboru Podatków Ministerstwa Finansów Violetta Błaż:

Dzień dobry państwu.

Może rozpocznę od samego mechanizmu, od tego, na czym polega mechanizm przekazywania 1,5%. Zaczyna się od tego, że podatnicy mają możliwość zadeklarowania części swojego podatku do wysokości 1,5%. Ale z tego co widzimy, jest to wykorzystywane w maksymalnej wysokości. Czyli jeżeli podatnik ma chęć przekazać te 1,5% na wybraną przez siebie organizację pożytku publicznego, może oczywiście zrobić to po pierwsze w swoim zeznaniu rocznym w usłudze e-PIT. Jeżeli chodzi o usługę e-PIT, to my zaciągamy dane, pobieramy i wstępnie przygotowujemy. Również jest tam wpisywana organizacja. I wysokość określana jest na podstawie tego, co mamy w danych PIT-11, PIT-40. Mamy informację i automatycznie wyliczana jest wysokość maksymalnie do 1,5%.

Natomiast jeśli chodzi o organizację, to u podatnika jest wskazywana ta sama, która była w ubiegłym roku. Oczywiście są to pola zmieniane, więc to nie jest tak, że podatnik nie może zmienić jej w danym roku. Może zmienić i może zadeklarować. Oczywiście może zadeklarować tylko i wyłącznie na jedną organizację, nie może zadeklarować na kilka – nie ma takiej możliwości, jest wskazywana tylko i wyłącznie jedna organizacja.

Co jeszcze podatnik może zrobić? Może – i widzimy, że bardzo chętnie podatnicy z tego korzystają – wskazać cel szczegółowy, o ile organizacje mają wypisane takie szczegółowe cele. Najczęściej jeżeli to są organizacje, które zajmują się na przykład zdrowiem ludzi, jakimiś chorobami, to widać, że po prostu mają swoich podopiecznych, a podopieczni mają swoje numery. I to są te cele szczegółowe, gdzie my to wskazujemy. Jeśli chodzi o cele szczegółowe, za chwilę powiem jeszcze, jak one są przekazywane i kiedy są przekazywane do organizacji.

Natomiast jeszcze jedną możliwością przekazania informacji... Oczywiście cały czas jeszcze funkcjonują zeznania papierowe i jeżeli podatnik rozlicza się papierowo, też ma możliwość wskazania. Podatnik ma też możliwość wskazania organizacji w oświadczeniu, jeżeli nie chce się rozliczyć, bo na przykład rozlicza go ZUS. Może złożyć takie oświadczenie w PIT-OP. Funkcjonuje to chyba od dwóch albo trzech lat. Jeżeli złoży raz, to do momentu odwołania, zmiany organizacji bądź też do momentu śmierci to funkcjonuje. Nie musi więc tego powtarzać co roku, chyba że chce zmienić organizację, chyba że chce po prostu swoją decyzję odwołać.

Jeżeli chodzi o służby specjalne, dostajemy informacje w związku z tym, że nie mogą tutaj osoby w swoich rocznych rozliczeniach... To jest inaczej rozliczone. Natomiast do urzędu skarbowego ze służb specjalnych wpływają deklaracje – bez imion, bez nazwisk, kto zadeklarował – na jakie organizacje chcą, żeby po prostu przekazać te środki. I oni wpłacają do nas na rachunek, a my po prostu zbiorczo przekazujemy.

Jeszcze jedno. Są jeszcze zeznania PIT-CFC, które są składane nie do 30 kwietnia, ale do końca września, my mamy więc dodatkowe trzy miesiące i w granicach grudnia... To są już niewielkie kwoty, ale są to jeszcze jakieś dodatkowe środki, które przekazujemy do organizacji.

Mechanizm – tak jak powiedziałam – to jest to, gdzie podatnik deklaruje i jak podatnik deklaruje, może wpisać właśnie ten cel szczegółowy i oczywiście może również wyrazić zgodę na to, żeby jego dane razem z tym celem szczegółowym w raporcie przekazać do organizacji pożytku publicznego. I tutaj już różnie podatnicy decydują – albo mają chęć, żeby przekazać informacje, albo po prostu pozostawiają to puste. Chyba nawet większość podatników nie chce, żeby ta informacja poszła dalej. Natomiast faktycznie z tego celu szczegółowego bardzo, bardzo dużo podatników korzysta.

Od paru lat mamy ten mechanizm scentralizowany, czyli nie są przekazywane środki z urzędów skarbowych, z konkretnych urzędów skarbowych, tylko mamy wyznaczone... Ze względu na to, że w 2020 r. powstało u nas centrum rozliczeń, to centrum razem z nami i z Ministerstwem Finansów ściśle współpracuje i na tym poziomie przygotowujemy zbiorcze przelewy do organizacji pożytku publicznego. Czyli mamy scentralizowany system, więc wszystkie dane są zbierane z tego systemu, wykonywany jest jeden zbiorczy przelew, do którego oczywiście potem dajemy raport. Te przelewy przychodzą do organizacji pożytku publicznego w granicach lipca ze względu na to, że musimy sprawdzić tutaj wiele czynności. Bo to nie jest tylko tak, że zeznanie jest złożone, że podatnik po prostu wpisał. Mamy też mnóstwo błędnych deklaracji. A środki przekazujemy wtedy, kiedy po pierwsze deklaracje są prawidłowe w całości, podatek jest zapłacony i jedynie jeżeli

jest niezapłacona kwota do wysokości trzykrotności opłaty pocztowej – na dzisiaj jest to 8,70 zł – to też uznajemy jako podatek zapłacony. Natomiast jeżeli powyżej tej kwoty, to uznajemy, że ten podatek jest niezapłacony, i wtedy środki nie są przekazywane do organizacji. Bo zgodnie z przepisami te środki po prostu się nie należą.

My korzystamy oczywiście, dostajemy informacje, jeżeli chodzi o organizacje pożytku publicznego – również w e-PIT jest to na bieżąco – z Narodowego Instytutu Wolności. Dostajemy wykaz, który jest robiony co roku do 15 grudnia – stan na 30 listopada. I my po prostu z tego wykazu korzystamy. I zawsze, jeżeli chcemy sprawdzić, czy organizacja faktycznie jest na wykazie i są należne jej środki, to po prostu opieramy się na tym wykazie. Ten wykaz jest oczywiście zaimportowany do naszych systemów, więc wszystko działa tutaj automatycznie.

Tak jak powiedziałam, wiele jest sprawdzeń jeszcze w momencie, kiedy już zakończy się 30 kwietnia. Musimy poczekać, czy ktoś nie złożył jeszcze zeznania papierowo. Bo one mają pierwszeństwo przed zeznaniami, które są automatycznie zatwierdzone 30 kwietnia. Oczywiście musimy je zweryfikować – niektóre jeszcze są błędne, wtedy wzywani są podatnicy. Więc ten proces weryfikacyjny trochę trwa. Natomiast te, które mamy takie wprost, proste, czyste, co do których nie ma wątpliwości, to one są przekazywane w dwóch transzach. Dlaczego w dwóch transzach? Dlatego że – tak jak powiedziałam – urzędy robią jeszcze sprawdzenie. W pierwszej takiej dużej transzy idzie najwięcej środków do organizacji, po czym jest jeszcze druga transza – powtarzamy. Później już urzędy skarbowe, jeżeli jeszcze stwierdzą, że udało się wezwać podatnika do weryfikacji zeznania, i uznają, że to jest należne, to wtedy do organizacji pożytku publicznego przekazywane są już po prostu pojedyncze przelewy. Tak wygląda mechanizm, jeżeli chodzi o przekazywanie środków.

Jeżeli chodzi o ten rok, przekroczyliśmy 2 mld zł. Co roku widzimy, że środki nam rosną. Rośnie zarówno liczba podatników, jak i kwota. Oczywiście kwota najbardziej zwiększyła się wtedy, kiedy przeszliśmy z 1% na 1,5% podatku. Ale – tak jak powiedziałam – w tym roku przekazaliśmy... Mam dane na 15 września, później pojedynczo, tak jak powiedziałam, jeszcze gdzieś tam z tych zeznań weryfikacyjnych przychodzą. I to jest kwota 2 278 731 770,58 zł. To jest wynik na 15 września. Oczywiście informacje o tym, która organizacja pożytku publicznego i w jakiej wysokości dostała środki, można sprawdzić na podatki.gov.pl. Tam publikujemy te informacje do 30 września, przygotowujemy zbiorczy raport, ilu podatników przekazało na daną organizację i w jakiej kwocie zostały środki przekazane na daną organizację.

Co mogę jeszcze powiedzieć, jeżeli chodzi o środki dla organizacji? Mamy 28 organizacji, w tym roku mieliśmy 28 organizacji, które dostały środki powyżej 10 mln zł. Są takie organizacje – obserwujemy to od wielu lat – które są na pierwszym miejscu i dostają dosyć wysokie środki. Są również takie... Tak jak powiedziałam, w tym roku mamy 28 organizacji powyżej 10 mln. Natomiast są też organizacje, które dostają bardzo drobne kwoty. Chyba najmniejsza kwota, jaką dostała organizacja w tym roku, to było 80 gr.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Ile łącznie tych podmiotów otrzymało?

Naczelnik wydziału w departamencie MF Violetta Błaż:

Łącznie? Nie zapisałam sobie tego, ale ponad 2000 mamy. Nie, więcej organizacji. Właśnie tego sobie nie zapisałam, jaką liczbę mamy tych organizacji, tylko kwotowo. Musiałabym zaraz sprawdzić. Mogłabym sprawdzić na stronie. Chociaż nie, momencik. Proszę poczekać, zaraz zobaczę, czy sobie zapisałam. Mamy liczbę podatników – ponad 16 mln. Natomiast nie zapisałam i nie pamiętam, ile było łącznie wszystkich organizacji.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie za informację. Jeszcze coś od państwa? Dziękuję uprzejmie za przedstawioną informację.

Na początku informacji pisemnej ze strony resortu, zgodnie z prośbą z ostatniego posiedzenia, mają państwo informację o przekazanych darowiznach zarówno od osób fizycznych, jak i od osób prawnych. Jeśli pamięć mnie nie myli, państwo o to prosiliście, więc w tym materiale to się również znajduje.

Jeśli można prosić, najpierw systemowe pytanie: czy trwają jakieś prace w resorcie albo w rządzie dotyczące mechanizmu 1,5%? Pamiętam, że pojawiały się kwestie dotyczące możliwości dzielenia 1,5% na więcej niż jedną organizację. Pytałem kiedyś z trybuny sejmowej i wiceminister

finansów mówił, że toczą się prace. Powiedzmy, była to taka odpowiedź, że się coś dzieje. Pytanie więc, czy się coś dzieje.

Druga rzecz – myślę, że tutaj przedstawiciele sektora zabiorą głos – mówiła pani o tym, że wśród dziesiątki tych największych beneficjentów 1,5% dominują organizacje z tymi subkontami – w cudzysłowie rzecz biorąc – czyli z celami szczegółowymi, zwłaszcza w służbie zdrowia, dzieci itd. To oczywiście w znacznej mierze jest mechanizm zastępujący państwo w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej, rehabilitacji. Niemniej jednak z czasem, jak widać, ten mechanizm jest wśród największych organizacji prawie dominujący. Stąd też na wielu spotkaniach pojawia się pytanie, czy to było ideał 1%. Bo wiadomo, że ten cel szczegółowy pojawił się później. Pamiętam, kiedy minister finansów coś chciał w tym zeznaniu zmieniać, to było takie podniesienie tej kwestii przez obywateli – i zrezygnowano ze zmiany w tym celu szczegółowym. To jest ta kwestia.

Wspomniała pani o tym, że w informacji jest też, że w 2024 r. ponad 16 mln podatników skorzystało z tej możliwości. Wcześniej w tej informacji mamy informację, że mamy tam 27 mln podatników. Czy można w uproszczeniu powiedzieć, że to jest jeszcze ta przestrzeń? Czy wśród tych pozostałych są te grupy, które nie mają dochodu, z którego można to odpisać? Bo wiadomo, że 1,5% trzeba z podatku. Czy nie płacą tego podatku w tej pierwszej skali – znaczna część emerytów, rencistów, krusowców – osób pobierających właśnie świadczenia z KRUS? Jaką przestrzeń jeszcze mamy? Ilu podatników nie korzysta z tego mechanizmu? Dziękuję.

Otwieramy wspólnie dyskusję, pytania do państwa. To może... Albo może uprzejmie poproszę najpierw o odpowiedź na te pytania, a potem będziemy kontynuować.

Naczelnik wydziału w departamencie MF Violetta Błaż:

Panie przewodniczący, jeżeli chodzi o podział i czy toczą się prace, to my jesteśmy departamentem, który zajmuje się samymi przepisami, wykonaniem i przystosowaniem systemów. Nie mam wiedzy na ten temat ze względu na to, że nie mamy nic zaplanowanego na ten i na przyszły rok. Bo z wyprzedzeniem planujemy zmiany w systemie. Nie mamy takich zmian zaplanowanych, więc myślę, że jeżeli nawet się toczą, to nie będzie to na przyszły rok. My musimy... Zmiany w systemach informatycznych – a tutaj naprawdę wymagałoby to dosyć sporych zmian w systemie – musiałyby być z wyprzedzeniem minimum dziewięciomiesięcznym, żebyśmy mogli zakontraktować wykonawców zewnętrznych, budżet, zasoby itd. i oczywiście przygotować jakieś wymagania do systemu. Obecnie nie pracujemy nad takimi kwestiami, przynajmniej jeżeli chodzi o zmiany w systemie. Nie mogę powiedzieć, czy na przykład ustawodawca, jeżeli chodzi o ustawę o podatku dochodowym, nie planuje takiej zmiany.

Oczywiście, tak jak pan przewodniczący wspominał, ja też już parę razy gdzieś tam usłyszałam, że takie kwestie mogłyby ewentualnie być zawnioskowane, że sami podatnicy z chęcią pewnie by z tego korzystali, że chcieliby wspomóc nie tylko jedną organizację, ale kilka. Więc mówię: nie mam takiej wiedzy. Natomiast jeżeli chodzi o zmiany systemowe, to obecnie to nie działa.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Bardzo proszę, pan dyrektor.

Dyrektor departamentu KPRM Łukasz Jachimowicz:

Ja dopowiedziałbym tylko o pracach, które prowadzimy w KPRM. Jak państwo wiecie, w tej chwili zakończyły się konsultacje propozycji zmiany do ustawy o pożytku publicznym. Tam też spłynęły uwagi, które są poza materialem proponowanych zmian ustawowych. Ale oczywiście pochyłamy się nad nimi i zastanawiamy się – po części z inicjatywy NIW – czy też nie poszerzyć w jakimś sensie tej nowelizacji o te najbardziej potrzebne zmiany. Ale oczywiście wnioskodawcy tych propozycji zostaną poinformowani w raporcie po konsultacjach, co się z tymi propozycjami stanie.

Natomiast druga rzecz, drugi aspekt tego – ta kwestia była dyskutowana już jakiś czas temu na Radzie Pożytku Publicznego – pani minister Porowska zaproponowała, aby rozpocząć taką dosyć mocno zakrojoną debatę, nawet w formie wysłuchania publicznego z zaangażowaniem bardzo wielu organizacji, strony społecznej, na temat kwestii, które dotyczą 1,5% i tego odpisu podatkowego. Na prośbę pani minister w tej chwili rada opracowuje pytania do ankiety, którą chcielibyśmy poprzez Narodowy Instytut Wolności skierować do wszystkich organizacji mających status organizacji pożytku publicznego – żeby zebrać bazę do takiej dyskusji i bazę tego, gdzie rzeczywiście system w chwili obecnej wymaga zmiany.

Ale jak też wszyscy wiemy, są to bardzo delikatne kwestie i rzeczywiście również to, o czym pan przewodniczący mówił – czy taka jak w tej chwili forma zbierania tego odpisu była rzeczywiście ideą ustawodawcy, gdy wprowadzał tę zmianę. Bo widać bardzo mocno pewne rozwarstwienie – 20 pierwszych organizacji z samej góry to są organizacje, które z tego tytułu otrzymują olbrzymie kwoty. Natomiast w pewnym momencie następuje odcięcie i to są już zupełnie inne kwoty. Więc jest pytanie, czy ten system ma tak dalej wyglądać, czy też jest, przede wszystkim po stronie społecznej, impuls do tego, żeby to zmienić. Jeżeli więc chodzi o ewentualne zmiany ustawowe, to w tej chwili tak to wygląda.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję.

Oczywiście, w całym tym systemie w trudniejszej sytuacji są te mniejsze organizacje pożytku publicznego – na przykład w zderzeniu z organizacjami pożytku publicznego prowadzonymi przez media, zarówno publiczne, jak i niepubliczne, gdzie wiadomo, że te fundacje znanych telewizji itd. w tym momencie są w uprzywilejowanej sytuacji. Sam pożytek publiczny... Muszę tu powiedzieć, że mam włączoną Jędynkę, jak jadę samochodem, i wielokrotnie słyszę – i to mnie cieszy – że Polskie Radio, Jędynka, o organizacjach pozarządowych pożytku publicznego informuje. To cieszy, ale to i tak oczywiście w zderzeniu z wielkimi mediami nie wyrównuje szans.

Bardzo proszę, pan Piotr Frączak.

Specjalista ds. monitoringu prawa w Biurze Reprezentacji i Partycypacji Społecznej Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych Piotr Frączak:

Piotr Frączak, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych.

Bardzo dziękuję za te informacje. Oczywiście cieszy wzrastająca liczba przekazujących te środki i same kwoty. Ale trzeba podkreślać – i tu bardzo dziękuję za podniesienie tego tematu – że w tym systemie 1%, a teraz 1,5% miało budować system organizacji pozarządowych. To miało budować taki niezależny od państwa system organizacji.

Kwestia odprowadzania 1,5% na osoby fizyczne – jest to bardzo uzasadnione społecznie, o tym doskonale wiemy. Ale z drugiej strony bardzo ogranicza to możliwość rozwoju właśnie sektora obywatelskiego. Po pierwsze dlatego, że to dotyczy tylko niewielkiej części organizacji pozarządowych. Bo organizacje, które mają status pożytku publicznego, nie jest aż tak dużo, żeby to miało duże znaczenie dla całego sektora. Po drugie dlatego, że te pieniądze idą właściwie nie na wspieranie organizacji pozarządowych, tylko na wspieranie leczenia osób potrzebujących.

Dlatego bardzo ważne jest pochylenie się nad tym i podkreślanie tego. Właśnie w Sejmie jest niesłychanie ważne, żebyśmy szukali rozwiązania, które z jednej strony wzmocni organizacje... A przypominam, że w tej chwili kwestia wzmacniania organizacji czy to w kwestii odporności społecznej, czy w kwestii budowania *capacity* w funduszach europejskich jest strasznie ważna. To jest bardzo ważny element i że tak powiem, powinien być strategiczny dla państwa. I to, że te pieniądze nie idą na wsparcie instytucjonalne organizacji, jest czymś niedobrym. Trzeba zrobić taką zmianę, która z jednej strony nie pozbawi wsparcia tych potrzebujących, a z drugiej strony wzmocni organizacje, bo bardzo ich potrzebujemy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Czy państwo... Już dostrzegam, panie prezesie. Czy państwo rozważaliście w jakiś sposób, bo też w poprzednich latach była mowa o tym, że może właśnie ten odpis... Tam była mowa o nauce i innych. Kwestia tych 1,5% od osób prawnych. Bo może gdzieś jest ta przestrzeń mówiąca o tym. Bo będzie nam trudno zburzyć istniejący stan, gdzie kilka milionów osób jest zaangażowanych w gromadzenie tego 1,5% poprzez organizacje pożytku publicznego. Gdybyśmy teraz tego próbowali, to można się spodziewać dużego oporu społecznego, że zabiera się ten mechanizm gromadzenia środków na leczenie, rehabilitację itd., tej zindywidualizowanej pomocy. A może właśnie ta druga część, dotycząca osób prawnych, byłaby dziś kierunkiem wyjścia – na nowo zbudowany mechanizm tylko i wyłącznie na wsparcie sektora.

Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Dziękuję, panie przewodniczący. Jerzy Płókarz, Krajowy Sztab Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej.

Chciałbym się przyłączyć do przedstawiciela strony społecznej, że idea 1,5%, na początku 1%, było wspieranie rozwoju i funkcjonowania organizacji społecznych. Ten cel szczegółowy w ocenie reprezentowanej przeze mnie organizacji nie jest właściwy. Ale jego zlikwidowanie – w naszej ocenie – nie przyniesie skutku, jaki sobie niektórzy wyobrażają. Bo uważam, że ludzie dają na te organizacje, które uważają za szczególnie pożyteczne. I czy to będzie cel szczegółowy, czy nie, często i tak dadzą właśnie na tę konkretną organizację.

Natomiast jeżeli chodzi o cel szczegółowy, to do takiego celu służy w moim odczuciu zbiórka publiczna. Ktoś organizuje zbiórkę publiczną na ratowanie takiego czy innego dziecka. Jest to mechanizm, który funkcjonuje i powinien być wykorzystywany właśnie w tym celu.

Natomiast tu mówimy o finansowaniu organizacji. I nie powinno tu być celu szczególnego, powinna to otrzymywać organizacja, która podbiła serce podatnika i podatnik uznał, że należy tę organizację wspierać. To wydaje się oczywiste. Nie wiem, dlaczego doszło do właśnie takiego przekombinowania, bo to jest takie troszeczkę kombinatorstwo.

Jeżeli chodzi o konsultacje – do szanownego pana dyrektora – ja bym proponował przeprowadzać je nie tylko z organizacjami, które przyjęły status organizacji pożytku publicznego, ale ze wszystkimi. Bo jest wiele organizacji, które tego statusu świadomie nie przyjęły i nie przyjmują, dopóki ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie zostanie zmieniona.

Bo nie wiem, czy państwo wiecie, pewnie nie wszyscy zwrócili na to uwagę – i od razu mówię: proszę nie mówić, że przecież do tego nie dojdzie, bo różnie w życiu bywa – zgodnie z ustawą o pożytku publicznym wolno dokonać przeszukania w organizacji pożytku publicznego na warunkach o wiele bardziej restrykcyjnych, niż Policja może dokonać przeszukania u przestępcy. Bo zgodnie z ustawą o pożytku publicznym, jeżeli kontrola nie zastanie przedstawicieli władz organizacji pożytku publicznego, to ta kontrola może przywołać sobie świadka do pomocy i wkroczyć do tej organizacji. Policja, żeby wejść na przeszukanie, musi mieć udokumentowane uzasadnione podejrzenie, że w danym lokalu znajdują się dowody przestępstwa. Dalej: kontrola organizacji pożytku publicznego może żądać okazania jej wszystkich dokumentów związanych z działalnością. Kontrola skarbową organizacji nieposiadającej pożytku publicznego może żądać okazania dokumentów związanych z przedmiotem kontroli. A to są dwie różne rzeczy. Bo z jakiej racji organizacja, która pomaga ludziom, i to często chorym, ma okazywać kontrolującym informacje, na jakie choroby dana osoba cierpi albo gdzie ma schowany majątek. No przepraszam.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Panie prezesie, ale jakiś związek z tą tematyką... Bo ten majątek nie jest schowany, bo jest w bilansie i rachunku wyników – widać z niego wszystko.

Prezes KSR SSR Jerzy Płókarz:

Nie, nie. Mówię o majątku członków danej organizacji, nie mówię o majątku organizacji. Organizacja społeczna musi być, panie przewodniczący, jak najbardziej jak żona Cezara – transparentna. Majątek musi pokazać, rozliczyć się z urzędem skarbowym co do grosza – tu jest pełna zgoda. Różnimy się tylko co do rozmiaru informacji i rozmiaru sprawozdawczości, która do niczego tym organizacjom najczęściej nie jest potrzebna, a tylko utrudnia działanie.

Tu widziałbym też rolę Narodowego Instytutu Wolności – nie tylko w pozyskiwaniu środków pieniężnych dla nielicznej grupy organizacji społecznych, ale przede wszystkim w ułatwianiu działalności tym organizacjom. To jest prostsze. Bo osiągamy taki efekt, że organizacje, które korzystają z dofinansowań, a jest ich niewielki procent w stosunku do wszystkich powołanych, mają pieniądze na dyrektorów, księgowych itd. i mogą sobie dać radę z formalizmem. A organizacje, które rzeczywiście coś robią dla ludzi pro bono, niestety muszą często rezygnować z działalności, bo nie mają na to środków.

Bardzo dobry pomysł, popieram zdanie pana przewodniczącego, jeżeli chodzi o osoby prawne. Bo warto byłoby, żeby osoby prawne również mogły zrobić ten odpis podatku dla organizacji społecznych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie.

Myszę, że przedstawiona przed chwilą informacja dotycząca konkursów właśnie podkreślała, że jeśli chodzi o małe organizacje, nowo powstałe itd. – jest ich wiele, na przykład „Moc małych społeczności” – w coraz większym stopniu te programy wyodrębniają ścieżkę do tych organizacji, które nie mają dyrektorów i głównych księgowych, są nowo powstałymi organizacjami.

Natomiast nie słyszałem, że któryś program jest adresowany tylko do OPP, generalnie kierowane są do całego sektora.

Na pewno tym, którzy mają zasoby ludzkie, kadry itd., łatwiej jest przygotować wniosek niż tym, którzy ich nie mają. Niemniej jednak dzisiaj bardziej chodzi o zasięganie opinii. I tu pełna zgoda, że organizacje, również te małe, są gdzieś tam posieciowane, więc można je też zapytać. Bo jak zapytamy na przykład w Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, który tworzy 16 tys. osób prawnych, to już zapewne jest to więcej niż liczba wszystkich organizacji mających status OPP.

Bardzo proszę, kontynuujemy naszą dyskusję nad tym punktem. Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby o coś zapytać? Jeśli nie, to uprzejmie proszę o ewentualną odpowiedź ze strony ministerstwa, jeśli państwo macie informacje.

Naczelnik wydziału w departamencie MF Violetta Błaż:

Czy mogę jeszcze raz pytania?

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Pierwsze pytanie dotyczyło ewentualnych osób prawnych.

Naczelnik wydziału w departamencie MF Violetta Błaż:

Tak. I jeszcze ta przestrzeń, jeżeli chodzi o kwotę.

Jeżeli chodzi o osoby prawne, to prace nie są prowadzone. Natomiast czy mogą być tutaj osoby prawne? Pewnie tak, tylko trzeba byłoby zwrócić uwagę na to, żeby nie było to przelewanie do własnych fundacji – tak myślę. To chyba jest dosyć istotne, żeby tak skonstruować te przepisy, żeby nie zamknęło się znowu na własnych organizacjach, jeżeli chodzi o osoby prawne. Myślę, że takie zagrożenie gdzieś jest.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dzisiaj też istnieje w formie darowizn.

Naczelnik wydziału w departamencie MF Violetta Błaż:

Tak. Myślę więc, że trzeba byłoby tak to zrobić, żeby to było faktycznie z korzyścią dla tych organizacji, żeby, jak to czasami się mówi, nie wylać dziecka z kąpielą.

Natomiast jeżeli chodzi o przestrzeń – czy jest jeszcze przestrzeń na to, żeby było więcej podatników chętnych do składania? To tak, jak pan przewodniczący powiedział, po pierwsze, musi nastąpić zapłata podatku i musi ten należny podatek wystąpić. W momencie, kiedy mamy podatników, którzy mają ulgi, w szczególności ulgi na dzieci, ulgi rehabilitacyjne... Ale największą popularnością cieszą się ulgi na dzieci. Wiadomo, że te ulgi zmniejszają kwotę należnego podatku, tym samym mniejsza jest kwota tego podatku 1,5%. Ale myślę, że chyba akurat jeżeli chodzi o tę ulgę zmniejszającą, to jest inna podstawa.

Natomiast jeżeli chodzi jeszcze o zwiększenie, to mamy największy problem, jeżeli chodzi o podatników, którzy nie płacą tego podatku, po prostu zalegają i ten podatek jest ściągany dopiero albo w danym roku gdzieś tam później, albo nawet w kolejnych latach. Dochodzi też do umorzeń. Czyli po prostu nie ma skąd ściągnąć, chociaż gdzieś tam ten podatek jest wykazany. I one oczywiście są w drodze egzekucyjnej... Jeżeli one są już po terminie, to my już nie przekazujemy, bo po prostu przepisy nam na to nie pozwalają. A ponadto to się czasami ciągnie, jeżeli chodzi o spłatę podatku, dopóki się nie przedawni – takie sytuacje też się zdarzają. W sumie więc musieliśmy mieć bardzo mocny mechanizm, który byśmy kontrolowali, sprawdzali, czy faktycznie jeszcze te organizacje... A my staramy się, żeby to wszystko zamknąć w jednym roku. Bo w następnym roku mamy kolejne środki, kolejną pulę tych informacji. Więc tutaj jeszcze...

Staramy się robić jak najwięcej, żeby do tych podatników trafić jak najszybciej, żeby oni wiedzieli, że zalegają, że mogą zapłacić. Nawet ostatnio wprowadziliśmy, jeżeli chodzi o upomnienia, kody QR, żeby podatnicy szybciej mogli to zobaczyć. Są też e-doręczenia. I teoretycznie szybciej te informacje powinny docierać. Podatnicy, którzy składają... Bo jest też pula podatników, których zeznania są automatycznie akceptowane 30 kwietnia o godzinie 24.59. Ci podatnicy w związku z tym, że nie zajrzeli do swoich zeznań, to najczęściej nie wiedzą, że mają albo kwotę do zapłaty, albo kwotę do zwrotu. My też informujemy ich – i to w trybie bardzo szybkim, bo do jednego miesiąca – o tym, że mają kwotę do zapłaty. Jeżeli oczywiście oni to wpłacą... I to jest pismo, to jest informacja, to nie jest upomnienie, to nie jest żadne wezwanie, to jest po prostu informacyjne pismo i ono jest zawsze wysyłane do miesiąca, czyli jeszcze w maju, do końca maja. Bardzo pilnujemy, żeby to wszystko od nas wyszło w terminie. I tutaj też jest

jakaś grupa ludzi. Jeżeli oni to wpłaca, to wtedy oczywiście przekazujemy te środki. Stąd takie działania też podejmujemy.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję.

Czy ktoś z państwa jeszcze chciałby w tej sprawie? Bardzo proszę.

Przedstawiciel Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych Hubert Taładaj:

Ja w sprawach różnych, jeżeli można.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

W sprawach różnych.

Jeśli nie, to zamkniemy ten punkt. Czyli w ten sposób wyczerpaliśmy przewidziany porządek obrad dzisiejszego posiedzenia podkomisji.

W sprawach różnych bardzo proszę.

Przedstawiciel PROM Hubert Taładaj:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka podkomisjo, szanowni państwo posłowie i wszyscy goście, Hubert Taładaj, ekspert do spraw współpracy i rzecznictwa Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.

Przyszedłem na dzisiejsze posiedzenie nie tylko w celu wysłuchania przewidzianych punktów porządku obrad, ale również z bardzo dobrą informacją dla środowiska pozarządowego, zwłaszcza tego w wymiarze młodzieżowym. Otóż 23 października bieżącego roku została ogłoszona na stronach Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego lista nowych członkiń i członków Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem IV kadencji. Członkowie rady zostali powołani przez przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego.

Warto przypomnieć, że Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem jest organem opiniodawczo-doradczym przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego uregulowanym na mocy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Czyli jest bardzo podobnym organem do Rady Działalności Pożytku Publicznego, ale jest organem skupiającym się na dialogu z przedstawicielami młodego pokolenia, organizacji działających na rzecz młodzieży, czyli organizacji pozarządowych, młodzieżowych rad i sejmików oraz Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Głównym zadaniem Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem jest opiniowanie projektów aktów prawnych i programów rządowych na rzecz młodego pokolenia oraz tworzenie forum dialogu między decydentami a organizacjami młodzieżowymi i podmiotami działającymi młodzieżowo.

Do rady powołane zostały 33 osoby – 16 osób ze strony rządowej... Tam są przedstawiciele m.in. prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, prezesa Rady Ministrów, rzecznika praw dziecka oraz przedstawiciele przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego, którzy byli mianowani m.in. z rekomendacji chociażby rzecznika praw obywatelskich, sekretarz stanu w KPRM zajmujący się sprawami równości, a także m.in. pełnomocnik rządu do spraw osób z niepełnosprawnościami. Są tam też przedstawiciele Rady Działalności Pożytku Publicznego i strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zostało powołanych także 17 osób z organizacji pozarządowych, młodzieżowych rad i sejmików oraz z Parlamentu Studentów RP. Są to osoby z bardzo różnorodnym doświadczeniem oraz reprezentujące różnorodne formy działalności społecznej, w związku z czym ten organ też w pewien sposób będzie mieć różne perspektywy na poszczególne sprawy młodzieżowe i dotyczące młodzieży.

W ubiegły czwartek, 30 października, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem. Podczas niego zostały wręczone przez panią minister Adrianę Porowską akty powołania do rady. Obrady miały głównie charakter organizacyjny, zapoznawczy, wstępny. Członkinie i członkowie rady dowiedzieli się więcej o tym, jak rada funkcjonuje – na podstawie jakich regulacji i przepisów. Zostali wybrani również współprzewodniczący Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem. Ze strony rządowej współprzewodniczącym został przedstawiciel komitetu, czyli pan Piotr Stec, a współprzewodniczącym ze strony pozarządowej została wybrana moja skromna osoba, czyli Hubert Taładaj, który w Radzie Dialogu z Młodym Pokoleniem jest przedstawicielem Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych.

I króciutko, już na sam koniec – jakie działania w najbliższym czasie będą przez nas podejmowane? Po pierwsze, wybór przedstawicieli do komitetu sterująco-monitorującego Funduszu Młodzieżowego oraz przedstawicieli rady do Krajowej Grupy Roboczej do spraw Unijnego Dialogu Młodzieżowego, powołanie zespołów problemowych, wyszczególnienie naszych priorytetów jako

Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem, a także opracowanie i uchwalenie nowego regulaminu rady, który usprawni nasze działanie.

Jako Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem jesteśmy gotowi do współpracy z panem przewodniczącym, z paniami i panami posłami w ramach podkomisji, ale także w ramach innych ciał, gremiów w ramach Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie działań dotyczących młodego pokolenia. Jeżeli będą jakieś sprawy, które będą interesować szczególnie pana przewodniczącego i szanowną podkomisję, to jesteśmy i służymy wszelkim wsparciem jako ustawowy organ dialogu z młodym pokoleniem. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Tadeusz Tomaszewski (Lewica):

Dziękuję uprzejmie za tę informację. Tak jak do tej pory jest pan zapraszany, teraz wzmocniony kolejną funkcją – współprzewodniczącego Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem... Tradycyjnie sektor w odpowiednim czasie przedstawia też propozycje do planu pracy, więc na pierwsze półrocze przyszłego roku, jeśli będziecie mieć państwo również swoje wnioski i propozycje, to zapewne je rozważymy.

Wobec wyczerpania porządku dziennego zamykam posiedzenie podkomisji.

Dziękuję państwu za przybycie i udział.